

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

3. března 2011 *

Ve věci C-161/09,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Symvoulio tis Epikrateias (Řecko) ze dne 29. května 2008, došlým Soudnímu dvoru dne 8. května 2009, v řízení

Kakavetsos-Fragkopoulos AE Epexergasias kai Emporias Stafidas, dříve K. Fragkopoulos kai SIA OE

proti

Nomarchiaki Aftodioikisi Korinthias,

za přítomnosti:

Ypourgos Georgias,

* Jednací jazyk: řečtina.

Enosis Agrotikon Synaiterismon Aigialeias tou Nomou Achaïas,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, předseda senátu, J.-J. Kasel (zpravodaj), A. Borg Barthet, M. Ilešič a M. Berger, soudci,

generální advokát: P. Mengozzi,
vedoucí soudní kanceláře: R. Şereş, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 8. července 2010,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Kakavetsos-Fragkopoulos AE Epexergasias kai Emporias Stafidas, dříve K. Fragkopoulos kai SIA OE I. Ktenidisem, dikigoros,

- za řeckou vládu E. Leftheriotou, A. Vasilopoulou a V. Kontilaimosem, jako zmocněnci,

- za nizozemskou vládu C. Wissels a J. Langerem, jako zmocněnci,

- za Evropskou komisi M. Patakia, jako zmocněnkyní,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 16. září 2010,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 29 ES.

- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi K. Fragkopoulos kai SIA OE, řeckým podnikem, jehož právní nástupkyní se stala společnost Kakavetsos-Fragkopoulos AE Epexergasias kai Emporias Stafidas (dále jen „Fragkopoulos“), a Nomarchiaki Aftodioikisi Korinthias (správním úřadem nomu Korint), v němž uvedený úřad zamítl žádost společnosti Fragkopoulos dopravovat, skladovat, zpracovávat a balit – za účelem

dalšího vývozu – nebalené korintky pocházející z jiné zeměpisné oblasti, než je oblast, ve které je tento podnik usazen.

Právní rámec

Právo Unie

- 3 Nařízení Rady (ES) č. 2201/96 ze dne 28. října 1996 o společné organizaci trhů s produkty zpracovanými z ovoce a zeleniny (Úř. věst. L297, s. 29; Zvl. vyd. 03/20, s. 83) ve svém článku 1 stanoví, že se společná organizace trhů, kterou zavádí, mimo jiné vztahuje na vinné hrozny sušené (kód NC 0806 20).

- 4 Nařízení Komise (ES) č. 1549/98 ze dne 17. července 1998, kterým se doplňuje příloha nařízení (ES) č. 1107/96 o zápisu zeměpisných označení a označení původu podle postupu stanoveného v článku 17 nařízení Rady (EHS) č. 2081/92 (Úř. věst. L202, s. 25; Zvl. vyd. 03/23, s. 235), se týká zápisu zejména chráněného označení původu (dále jen „CHOP“) Κορινθιακή Σταφίδα Βοστίτσα (Korinthiaki Stafida Vostitsa) v rubrice „Produkty určené pro lidskou spotřebu uvedené v příloze II Smlouvy“.

Vnitrostátní právní úprava

- 5 Podle článku 1 zákona č. 553/1977 o opatřeních na ochranu a podporu vývozu korintek a dalších souvisejících otázkách (FEK A'73):

„1. plochy, na nichž se pěstuje odrůda zvaná korintky, se dělí takto:

- a) oblast A, do níž patří okres (eparchie) Aigialeia a bývalé obce Erineo, Krathida a Felloi patřící do kraje (nomos) Achaia, jakož i celý kraj Korint,

- b) oblast B, do níž patří kraje Zakynthos a Kefalonie, ostrov Lefkada, kraj Ileia, kraj Achaia (s výjimkou okresu Aegialia a bývalých obcí Erineos, Krathida a Felloi) a kraj Messinia.

2. Je zakázáno dovážet do oblasti A korintky z oblasti B, skladovat a balit je zde, jakož i vyvázet je následně do zahraničí.

3. S výhradou ustanovení odstavců 3 a 4 článku 2 tohoto zákona je dovolen dovoz korintek z oblasti A do oblasti B, jakož i vývoz těchto sušených vinných hroznů ve směsi se sušenými vinnými hrozny z této oblasti.

4. Je zakázána i přeprava a balení korintek z okresu Aigialeia a bývalých obcí Erineo, Krathida a Felloi patřících do kraje Achaia do kraje Korint, a naopak.“

6 Článek 2 uvedeného zákona uvádí:

„1. Všechny druhy balení obsahující korintky z oblasti A, které jsou balené v téže oblasti a které jsou určeny na vývoz, jsou povinně označeny písmenem ‚A‘ a nápisem:

- a) ‚ΒΟΣΤΙΤΣΑ‘ [‚VOSTIZZA‘], jedná-li se o korintky vyrobené v okrese Aigialeia a bývalých obcích Erineo, Krathida a Felloi, balené v této oblasti a vyvážené z přístavu Aigio,

- b) ‚ΚΟΡΦΟΣ‘ [‚KORFOS‘] (‚GULF‘), jedná-li se o korintky vyrobené v kraji Korint, tam balené a vyvážené z přístavů Kiato a Korint.

2. Je dovoleno přikládat k různým balením korintek z výše uvedených oblastí prospekty nebo propagační tiskoviny popisující jakost a obecněji význam nápisů ‚Vostizza‘ nebo ‚Gulf‘.

3. Všechny druhy balení, která obsahují korintky vzniklé smíšením sušených vinných hroznů z oblastí A a B, balené v oblasti B, musejí být povinně označeny nápisem ‚PROVINCIAL‘. Uvedeno může být i označení místa, kde došlo k balení.

4. Všechny druhy balení, která obsahují korintky vyrobené v oblasti B, balené v této oblasti a určené na vývoz, musejí být označeny nápisem ‚PROVINCIAL‘ a fakultativně následujícími nápisy, s vyloučením jakýchkoli jiných nápisů:

- a) ‚ZANTE‘ pro korintky vyrobené a balené na Zakynthu, jakož i pro korintky obecně balené v oblasti B, pocházející z ostrova Zakynthos, jak o tom svědčí vývozní povolení vydaná ze strany ASO (Autonomní organizace sušených vinných hroznů) a vyvážené do zahraničí z kteréhokoli přístavu oblasti B,
- b) ‚CEPHALLONIA‘ pro korintky vyrobené a balené v Kefalonii nebo Lefkadě, jakož i pro korintky obecně balené v oblasti B, pocházející z kraje Kefalonie a ostrova Lefkada, jak o tom svědčí vývozní povolení vydaná ze strany ASO, a vyvážené do zahraničí z kteréhokoli přístavu oblasti B,
- c) ‚AMALIAS‘ pro korintky balené v regionu Amaliada, jakož i pro korintky balené obecně v oblasti B a pocházející z regionu Amaliada, tedy z bývalých obcí Elisi, Ilida, Pinion a Myrtoundion, kraje Ileia, jak o tom svědčí vývozní povolení vydaná ze strany ASO, a vyvážené do zahraničí z kteréhokoli přístavu oblasti B,

[...]

7 Článek 3 téhož zákona stanoví:

„1. Vývoz korintek do zahraničí se uskutečňuje takto:

- a) korintky označené nápisem ‚Vostizza‘ z přístavu Aigio,
- b) korintky označené nápisem ‚Gulf‘ z přístavů Korint a Kiato,
- c) ‚korintky označené nápisy Zakynthos‘, ‚Kefalonie‘ a ‚Amalias‘ ze všech vývozních přístavů oblasti B,

[...]“

- 8 Podle předkládajícího soudu z důvodové zprávy k zákonu č. 533/1977 vyplývá, že důvodem rozdělení produkčních regionů sušených vinných hroznů do oblastí A a B spočívá ve skutečnosti, že se má za to, že sušené vinné hrozny v oblasti A jsou lepší jakosti než sušené vinné hrozny z oblasti B. Oblast A se dále dělí na dvě podoblasti, z nichž první produkuje sušené vinné hrozny vyšší jakosti. Pokud jde o podmínky přepravování sušených vinných hroznů mezi oblastmi A a B, z důvodové zprávy k tomuto zákonu rovněž vyplývá, že pro zlepšení jakosti sušených vinných hroznů z oblasti B je povoleno dovážet do oblasti B sušené vinné hrozny z oblasti A a směšovat je se sušenými vinnými hrozny z oblasti B. Různá označení uvedená ve článku 2 uvedeného zákona byla dále považována za nezbytná k zajištění ochrany vyšší jakosti sušených vinných hroznů oblasti A, informování spotřebitelů o původu produktů, zdůraznění

produkčních oblastí nebo oblastí balení sušených vinných hroznů a konečně nepřímo ke zhodnocení práce výrobců sušených vinných hroznů.

- 9 Vyhláškou ze dne 22. listopadu 1993 uznal Ypourgos Georgias (ministr zemědělství) označení „Vostizza“ jako CHOP korintek vyráběných z vinných hroznů odrůdy „Černý Korint“, které se pěstují v regionu okresu Aigialeia a bývalých obcích Erineo, Krathida a Felloi kraje Achaia (první podoblast oblasti A). Od roku 2008 požívají sušené vinné hrozny pocházející z ostrova Zakynthos, který je jedním z regionů patřících do oblasti B, CHOP Σταφίδα Ζακύνθου (Stafida Zakynthou).

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 10 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že Fragkopoulos, jejíž činnost spočívá ve zpracování korintek a jejich uvádění na trh, vlastní úpravnu a balírnu sušených vinných hroznů v regionu Kiato (Korint). Tento region se nachází v druhé podoblasti oblasti A, kde jsou vyráběny sušené vinné hrozny odrůdy „Korfos“, na které se nevztahuje ani vnitrostátní CHOP, ani CHOP Společenství, jehož v době rozhodné z hlediska skutečností v původním řízení požívala pouze odrůda „Vostizza“.
- 11 Pro možnost dopravovat, skladovat, zpracovávat a balit v kraji Korint za účelem jejich uvádění na trh – včetně uvádění na trh v jiných členských státech – sušené vinné hrozny pocházející z jiných částí oblasti A, jakož i z oblasti B požádala Fragkopoulos o příslušné povolení u Nomarchiaki Aftodioikisi Korinthias.

- 12 Nomarchiaki Aftodioikisi Korinthias uvedenou žádost dne 27. června 2001 zamítla na základě ustanovení zákona č. 553/1977.
- 13 Jelikož se Fragkopoulos domnívala, že použitelné vnitrostátní právní předpisy jsou v rozporu s právem Unie, podala dne 17. září 2001 žalobu na neplatnost tohoto rozhodnutí u předkládajícího soudu. U tohoto soudu Ypourgos Georgias a Enosis Agrotikon Synaiterismon Aigialeias tou Nomou Achaïas (Svaz zemědělských družstev kraje Achaia) vstoupili do řízení jako vedlejší účastníci na podporu zachování platnosti napadeného rozhodnutí.
- 14 Na podporu své žaloby Fragkopoulos tvrdí, že povinnost, uvedená v článku 1 zákona č. 553/1977, aby zpracovatelské podniky usazené v oblasti A výroby korintek používaly jako polotovar sušené vinné hrozny pocházející ze správního obvodu oblasti A, kde jsou usazené – a jejímž logickým důsledkem je zákaz dopravování, ze strany těchto podniků, sušených vinných hroznů pocházejících jak z jiných správních obvodů oblasti A, tak z celé oblasti B – překračuje meze toho, co je nezbytné pro dosažení cíle sledujícího ochranu jakosti, jakož i dobré pověsti sušených vinných hroznů odrůdy „Vostizza“. Uvedená povinnost je tudíž v rozporu s požadavky práva Unie, konkrétně s volným pohybem zboží, jakož i zásadou zákazu diskriminace.
- 15 Fragkopoulos v tomto ohledu uvádí zejména to, že její hospodářská a soutěžní svoboda je dotčena dotčenou řeckou právní úpravou, a v důsledku toho zpracovatelské podniky usazené v oblasti A, jako je i Fragkopoulos, nemající dostatečné množství polotovarů nejsou dostatečně využité, zatímco firmy usazené v oblasti B mohou kupovat sušené vinné hrozny z obou oblastí A a B, a mají tak vydatné množství polotovarů a jsou schopny vyrábět více a za lepší cenu.

- 16 Fragkopoulos dodává, že celková produkce sušených vinných hroznů v regionu kraje Korint činí 9 000 tun, přičemž toto množství je zpracováváno pěti podniky, které jsou usazeny a jsou činné v tomto kraji, zatímco v oblasti B, která produkuje 20 000 tun sušených vinných hroznů, jsou činné čtyři hospodářské jednotky, takže se hospodářská situace Fragkopoulos zhoršila.
- 17 Fragkopoulos ještě upřesňuje, že svou žádostí neusiluje o povolení směšovat ve své továrně různé odrůdy sušených vinných hroznů ani nemá v úmyslu zhoršovat jejich jakost nebo zneužívat CHOP „Vostizza“, nýbrž pouze usiluje o právo dopravovat sušené vinné hrozny z jiných regionů než Korint, zpracovávat je a vyvážet, a přitom opatřovat dotyčná balení označeními uvádějícími údaje stanovené v článku 2 zákona č. 553/1977, podle každé konkrétní dotčené odrůdy.
- 18 Předkládající soud si zaprvé klade otázku, zda se společnost Fragkopoulos může u vnitrostátního soudu dovolávat ustanovení, jakým je článek 29 ES, jestliže se dotčená omezení týkají území patřícího témuž členskému státu a tato omezení jsou formálně neutrální vzhledem k obchodu uvnitř Společenství. Předkládající soud nicméně v tomto ohledu uvádí, že ustanovení zákona č. 553/1977 způsobují, že společnosti Fragkopoulos je bráněno v dopravování sušených vinných hroznů pocházejících z jiných regionů Řecké republiky do regionu, ve kterém je usazena, nejen za účelem zpracovávání a balení, ale i vývozu do jiných členských států.
- 19 Zadruhé a odpoví-li Soudní dvůr na uvedenou otázku kladně, předkládající soud uvádí, že i když formálně dotčená vnitrostátní právní ustanovení nerozlišují mezi vnitrostátním obchodem a vývozním obchodem, přesto způsobují omezení, byť jen případně, vývozního toku do dalších členských států. Předkládající soud si proto klade

otázku, zda ustanovení zákona č. 553/1977 jsou v zásadě v rozporu s článkem 29 ES, a případně zda mohou být odůvodněna na základě článku 30 ES a zda je dodržena zásada proporcionality.

20 Za těchto podmínek se Symvoulio tis Epikrateias rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru tyto předběžné otázky:

- „1) Může podnik obchodující za stejných podmínek jako žalobkyně, tedy podnik na zpracování a balení sušených vinných hroznů, usazený v konkrétním regionu dané země, v němž zákon zakazuje dopravovat různé druhy sušených vinných hroznů z jiných regionů země pro účely zpracování a balení, a který tudíž nemůže vyvážet sušené vinné hrozny, které by zpracoval z plodů hroznů k sušení patřícím k výše uvedeným odrůdám, uplatnit před soudem, že příslušná legislativní opatření jsou v rozporu s článkem 29 ES?

- 2) V případě kladné odpovědi na první otázku [...], jsou taková ustanovení vnitrostátního řeckého práva, která se uplatňují v tomto sporu a která zakazují dovoz vinných hroznů z různých regionů země a jejich skladování a zpracovávání pro účely následného vývozu v konkrétním regionu, v němž je povoleno pouze zpracování místních vinných hroznů, a vyhrazení možnost uznání [CHOP] jen u vinných hroznů, které byly zpracovány a zabaleny v daném regionu, kde byly vypěstovány, v rozporu s článkem 29 ES, který zakazuje množství omezení vývozu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem?

- 3) V případě kladné odpovědi na druhou otázku [...], představuje ochrana kvality produktu, který je zeměpisně určen vnitrostátním zákonem členského státu a u něhož nebyla přiznána možnost použít zvláštní rozlišovací název, který by označoval jeho vysokou kvalitu a jedinečnost, jež jsou všeobecně uznávány a odvozují se od jeho původu z konkrétní zeměpisné oblasti, ve smyslu článku 30 ES legitimní důvod obecného zájmu, který umožňuje odchýlit se od článku 29 ES, jenž zakazuje množstevní omezení vývozu daného produktu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem?“

K předběžným otázkám

- ²¹ Podstatou předběžných otázek předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda a případně v jaké míře brání článek 29 ES takové vnitrostátní právní úpravě, jakou je právní úprava dotčená v původním řízení, která na jedné straně zakazuje dovoz vinných hroznů z různých regionů dotyčného členského státu a jejich skladování, zpracovávání a balení pro účely následného vývozu v konkrétním regionu uvedeného státu, v němž je povoleno pouze skladování, zpracování a balení místních vinných hroznů, a na druhé straně vyhrazuje CHOP „Vostizza“ jen vinným hroznům, které byly zpracovány a zabaleny ve stejném regionu, ve kterém byly vypěstovány.
- ²² Úvodem je třeba připomenout, že podle článku 29 ES jsou množstevní omezení vývozu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem mezi členskými státy zakázána. Podle ustálené judikatury se má za to, že uvedený článek má přímý účinek, a tudíž přiznává jednotlivcům práva, která musí vnitrostátní soudy členských států chránit (viz v tomto smyslu zejména rozsudky ze dne 29. listopadu 1978, Redmond, 83/78,

Recueil, s. 2347, body 66 a 67, jakož i ze dne 9. června 1992, Delhaize a Le Lion, C-47/90, Recueil, s. I-3669, bod 28).

- 23 V důsledku toho se podnik, který se nachází ve stejné situaci jako společnost Fragkopoulos, jehož předmětem činnosti je zpracování a balení sušených vinných hroznů za účelem jejich vývozu do dalších členských států a jenž je usazen v konkrétním regionu členského státu, v němž vnitrostátní právní úprava zakazuje dopravovat veškeré odrůdy sušených vinných hroznů z jiných regionů tohoto státu pro účely zpracování a balení, takže nemůže vyvážet sušené vinné hrozny pocházející z uvedených regionů, může platně před vnitrostátním soudem dovolávat článku 29 ES.
- 24 Co se týče dosahu uvedeného článku, je třeba postupně posoudit, zda takové vnitrostátní právní předpisy, jako jsou předpisy dotčené v původním řízení, představují omezení základní zásady volného pohybu zboží, a případně zda mohou být objektivně odůvodněny.

K existenci omezení ve smyslu článku 29 ES

- 25 V tomto ohledu je zaprvé třeba určit, zda vnitrostátní právní úprava takového typu, jakým je právní úprava dotčená ve věci v původním řízení, představuje množstevní omezení vývozu, nebo opatření s účinkem rovnocenným takovému omezení ve smyslu článku 29 ES.

- 26 Jelikož právní úprava dotčená v původním řízení přímo nezavádí množstevní omezení vývozu, nemůže jako taková být považována za úpravu představující množstevní omezení vývozu ve smyslu uvedeného článku ES.
- 27 Co se týče otázky, zda uvedená právní úprava vykazuje znaky opatření s účinkem rovnocenným množstevnímu omezení vývozu ve smyslu téhož článku, je třeba uvést, že jak vyplývá z článku 1 nařízení č. 2201/96, jsou sušené vinné hrozny předmětem společné organizace trhů, jak je uvedena v článku 34 ES. Je třeba doplnit, že jak vyplývá z judikatury Soudního dvora, v takové situaci každé opatření, které by mohlo ať přímo nebo nepřímo, skutečně nebo potenciálně narušit obchod uvnitř Společenství, představuje opatření s účinkem rovnocenným množstevním omezením vývozu (viz zejména rozsudek ze dne 26. února 1980, Vriend, 94/79, Recueil, s. 327, bod 8, a ze dne 15. dubna 1997, Deutsches Milch-Kontor, C-272/95, Recueil, s. I-1905, bod 24).
- 28 Je třeba konstatovat, že vnitrostátní právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, v rozsahu, v němž hospodářskému subjektu, jako je Fragkopoulos, zakazuje opatřit si sušené vinné hrozny pocházející z jiných vnitrostátních zeměpisných oblastí než z oblasti, ve které je tento subjekt usazen – v projednávané věci první podoblasti oblasti A, jakož i celé oblasti B – nepopíratelně měla vliv na objem jeho vývozu, jelikož dotčený subjekt může zpracovávat a balit pouze sušené vinné hrozny produkované v témže regionu, ve kterém má své sídlo – tedy druhé podoblasti oblasti A (viz v tomto smyslu rovněž rozsudek ze dne 8. listopadu 2005, Jersey Produce Marketing Organisation, C-293/02, Sb. rozh. s. I-9543, bod 80).
- 29 Z toho vyplývá, že taková vnitrostátní právní úprava může narušit, alespoň potenciálně, obchod uvnitř Společenství, a tudíž představuje opatření s účinkem rovnocenným množstevnímu omezení vývozu, v zásadě zakázané článkem 29 ES. V projednávané

věci to platí tím spíše, že článek 1 zákona č. 553/1977 výslovně ve svých odstavcích 2 a 4 zakazuje vývoz korintek, pokud nespĺňuje podmínky uložené tímto zákonem pro jejich zpracování, skladování a balení v témže místě, kde byly vypěstovány.

- 30 Pokud jde o okolnost, že CHOP „Vostizza“ je vyhrazeno jen sušeným vinným hroznům, které byly zpracovány a zabaleny v témže regionu, kde byly vypěstovány, stačí připomenout, že podřízení používání CHOP zapsaného na úrovni Evropské unie podmínkám souvisejícím s regionem produkce představuje podle ustálené judikatury rovněž opatření s účinkem rovnocenným množstevnímu omezení vývozu ve smyslu článku 29 ES (viz v tomto smyslu zejména rozsudky ze dne 20. května 2003, Ravil, C-469/00, Recueil, s. I-5053, bod 88, jakož i Consorzio del Prosciutto di Parma a Salamificio S. Rita, C-108/01, Recueil, s. I-5121, bod 59).
- 31 Za těchto podmínek je zadruhé třeba určit, zda taková omezení volného pohybu zboží mohou být objektivně odůvodněna.

K případným odůvodněním dotčených omezení

- 32 Jelikož se CHOP týká pouze sušených vinných hroznů pěstovaných v první podoblasti oblasti A, tedy sušených vinných hroznů odrůdy „Vostizza“, je třeba stran případného odůvodnění dotčené vnitrostátní právní úpravy rozlišovat mezi zákazem dopravování sušených vinných hroznů mezi oběma podoblastmi oblasti A a zákazem dopravovat

sušené vinné hrozny pocházející z oblasti B do druhé podoblasti oblasti A, podoblasti, ve které se nachází sídlo společnosti Fragkopoulos a které nebylo přiznáno CHOP.

K zákazu dopravování mezi oběma podoblastmi oblasti A

- 33 Pokud jde o první aspekt uvedený v předcházejícím bodě, z dokumentů ve spise předložených Soudnímu dvoru vyplývá, že povinnost zpracovávat a balit sušené vinné hrozny odrůdy „Vostizza“ pouze v první podoblasti oblasti A, jakož i s tím spojený zákaz stanovený v čl. 1 odst. 4 zákona č. 553/1997 jakéhokoli dopravování sušených vinných hroznů mezi oběma podoblastmi oblasti A způsobující, že výrobce usazený ve druhé podoblasti uvedené oblasti vůbec nemůže zpracovávat a balit sušené vinné hrozny odrůdy „Vostizza“, má za cíl chránit CHOP, které uvedená odrůda požívá na základě práva Unie.
- 34 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v právních předpisech Unie se v rámci společné zemědělské politiky projevuje obecná tendence upřednostnit jakost produktů, aby byla podporována dobrá pověst uvedených produktů, zejména díky užívání označení původu, která jsou předmětem zvláštní ochrany (rozsudek ze dne 16. května 2000, *Belgie v. Španělsko*, C-388/95, Recueil, s. I-3123, bod 53). Tato tendence se projevila přijetím nařízení Rady (EHS) č. 2081/92 ze dne 14. července 1992 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin (Úř. věst. L 208, s. 1; Zvl. vyd. 03/13, s. 4), jehož cílem ve světle jeho bodů odůvodnění je zejména uspokojit očekávání spotřebitelů v oblasti jakostních produktů a rozpoznatelného

zeměpisného původu, jakož i usnadnit možnost, aby si producenti za rovných podmínek hospodářské soutěže zajistili vyšší příjmy díky skutečnému úsilí o zlepšení jakosti (viz výše uvedené rozsudky Ravil, bod 48, jakož i Consorzio del Prosciutto di Parma a Salumificio S. Rita, bod 63).

- 35 Použitelná právní úprava chrání jejich uživatele proti zneužívání označení původu třetími osobami, které by chtěly využít dobrou pověst, kterou získala. Cílem těchto označení je zaručit, že produkt, který je jimi označen, pochází z určité zeměpisné oblasti a má určité zvláštní vlastnosti. U spotřebitelů mohou požívat velmi dobré pověsti a pro producenty, kteří splňují podmínky pro jejich užívání, vytvářejí základní prostředek, jak si získat klientelu. Dobrá pověst označení původu závisí na představě, kterou tato označení původu vyvolávají u spotřebitelů. Tato představa sama závisí především na zvláštních vlastnostech, obecně na jakosti produktu (viz výše uvedený rozsudek Belgie v. Španělsko, body 54 až 56). Z pohledu spotřebitele souvislost mezi dobrou pověstí producentů a jakostí produktů závisí mimo jiné na jeho přesvědčení, že produkty prodávané pod označením původu jsou pravé (viz výše uvedené rozsudky Ravil, bod 49, jakož i Consorzio del Prosciutto di Parma a Salumificio S. Rita, bod 64).
- 36 Na základě článku 30 ES článek 29 ES nevylučuje zákazy nebo omezení vývozu odůvodněné zejména ochranou průmyslového a obchodního vlastnictví.
- 37 Jelikož není pochyb, že označení původu spadají do práv průmyslového a obchodního vlastnictví ve smyslu článku 30 ES, musí být podmínka, jakou je podmínka dotčená v původním řízení, která zakazuje veškeré dopravování sušených vinných hroznů mezi oběma podoblastmi oblasti A, považována za slučitelnou s právem Unie i přes její omezující účinky na obchod, pokud je nezbytným a přiměřeným prostředkem,

který může chránit dobrou pověst CHOP „Κορινθιακή Σταφίδα Βοστίτσα (Korinthiaki Stafida Vostitsa)“ (viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky Belgie v. Španělsko, body 58 a 59, jakož i Consorzio del Prosciutto di Parma a Salumificio S. Rita, bod 66).

- 38 Opatření tohoto typu je sice vhodné k ochraně CHOP, které požívají sušené vinné hrozny odrůdy „Vostizza“, avšak na rozdíl od toho, co tvrdí předkládající soud, k učinnosti závěru, že je odůvodněné, nestačí konstatovat, že žádné jiné opatření nemůže představovat stejný stupeň účinnosti jako absolutní zákaz dopravování sušených vinných hroznů mezi oběma podoblastmi oblasti A.
- 39 Naopak za účelem přezkumu proporcionality dotčeného omezení je ještě třeba ověřit, zda prostředky použité v této souvislosti nepřekračují meze toho, co je nezbytné k dosažení sledovaného legitimního cíle. Jinými slovy bude třeba posoudit, zda neexistují alternativní opatření, která by mohla tento cíl rovněž uskutečnit, která však mají méně omezující účinek na obchod uvnitř Společenství.
- 40 V tomto ohledu je třeba uvést, stejně jako to učinila ve svém písemném vyjádření nizozemská vláda a jak připomněl generální advokát v bodě 77 svého stanoviska, že se zjevně nabízí řešení, které méně omezuje volný pohyb zboží, jako je opatření spočívající ve stanovení oddělených výrobních linek, ba i oddělených skladových prostor, ve kterých by byly skladovány, zpracovávány a baleny pouze korintky téhož zeměpisného původu.
- 41 Fragkopoulos ostatně zdůraznila, že její žádost, která byla základem původního řízení, nesměřuje k získání povolení směšovat různé odrůdy sušených vinných hroznů.

Navíc Fragkopoulos na jednání upřesnila, že počet producentů sušených vinných hroznů usazených v obou podoblastech oblasti A je menší než deset, takže – jak generální advokát uvedl v bodě 78 svého stanoviska – by mohly být snadno provedeny neohlášené kontroly uskutečněné na příslušných místech produkce. Jelikož je směšování různých odrůd sušených vinných hroznů povoleno v oblasti B, musely by být takové kontroly prováděny pouze v oblasti A.

42 Dále je třeba v tomto kontextu připomenout, že omezující opatření může být považováno za slučitelné s požadavky práva Unie pouze tehdy, když skutečně odpovídá snaze dosáhnout sledovaného cíle soudržným a systematickým způsobem.

43 Pokud jde o sušené vinné hrozny odrůdy „Vostizza“ požívající CHOP, v zákoně č. 553/1977 zjevně není stanovena žádná specifikace takového typu, jako byla dotčenými vnitrostátními právními úpravami stanovena ve věcech, ve kterých byly vydány výše uvedené rozsudky Ravil a Consorzio del Prociutto di Parma a Salumificio S. Rita. Je tedy zřejmě obtížné zajistit údajně vysokou jakost produktu, kterou má CHOP chránit, vzhledem k neexistenci předem definovaných objektivních kritérií, jakými jsou podrobný popis chráněného produktu a jeho základních vlastností, skutečnosti prokazující, že zemědělský produkt nebo potravina pochází z vymezené zeměpisné oblasti, popis metody, případně místní, získání tohoto produktu a rovněž požadavky, které musejí být dodrženy pro používání CHOP.

44 Navíc je třeba poznamenat, že vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení zavádí rozdílná pravidla pro různé oblasti produkce sušených vinných hroznů.

- 45 Je tak nesporné, že producenti usazení v oblasti B mohou zpracovávat, skladovat, balit a vyvázet sušené vinné hrozny pocházející z celé oblasti A, včetně její první podoblasti, ze které pochází odrůda „Vostizza“. V tomto ohledu řecká právní úprava pouze stanoví povinnost přiměřeně označit směs sušených vinných hroznů různého původu, v projednávané věci prostřednictvím etikety, která uvádí, že se jedná o takovouto směs sušených vinných hroznů z oblastí A a B. Zdá se tak, že řecký zákonodárce vycházel z toho, že subjekty usazené v regionu, odkud jak známo pocházejí sušené vinné hrozny nižší jakosti, mohou oprávněně zpracovávat sušené vinné hrozny vyšší jakosti pěstované v jiné zeměpisné oblasti, včetně oblasti, které se týká CHOP, pokud je dodržována jednoduchá povinnost označování pro zabránění klamání.
- 46 Jak generální advokát zdůraznil v bodě 75 svého stanoviska, není zřejmý důvod, proč by podobná praxe nemohla být zavedena mezi oběma podoblastmi oblasti A. Jinými slovy není jasné, proč je mnohem více omezující opatření uloženo producentům druhé podoblasti A, když je jim jednoduše zakázáno zpracovávat sušené vinné hrozny z první podoblasti A, ve které je pěstována odrůda „Vostizza“.
- 47 Fragkopoulos ostatně zdůraznila, aniž to bylo popřeno, že její žádost v žádném případě neměla za cíl získat nepatřičný prospěch z CHOP vyhrazeného sušeným vinným hroznům z první podoblasti oblasti A a že je připravena používat označení produktů, ze kterého jasně vyplývá zeměpisný původ dotýčných sušených vinných hroznů.
- 48 Ostatně soudržnost systému, jaký dnes platí v Řecku, se jeví být ještě problematictější, jelikož od roku 2008 požívají sušené vinné hrozny z ostrova Zakynthos, tedy regionu, který je částí oblasti B, v níž mají sušené vinné hrozny nesporně nižší jakost, CHOP,

ačkoli sušené vinné hrozny z druhé podoblasti A, které při srovnání mají lepší jakost, dosud chráněny nejsou.

- 49 Za těchto podmínek je třeba konstatovat, že absolutní zákaz dopravování sušených vinných hroznů mezi oběma podoblastmi oblasti A, jak je stanoven právní úpravou dotčenou v původním řízení, nemůže být považován za objektivně odůvodněný na základě ochrany průmyslového a obchodního vlastnictví ve smyslu článku 30, jelikož tento cíl nesleduje soudržně a není v souladu s požadavky zásady proporcionality.

K zakazu dopravování produktů pocházejících z oblasti B do druhé podoblasti oblasti A

- 50 Pokud jde o druhý aspekt uvedený v bodě 32 tohoto rozsudku, totiž zákaz dopravování sušených vinných hroznů z oblasti B do druhé podoblasti oblasti A, jak je tento zákaz stanoven v čl. 1 odst. 2 zákona č. 553/1977, je třeba připomenout, že na sušené vinné hrozny odrůdy „Korfos“, pěstované v uvedené druhé podoblasti, ve které je usazena Fragkopoulos, se nevztahuje CHOP, které požívají sušené vinné hrozny odrůdy „Vostizza“ pocházející z první podoblasti oblasti A. Z toho vyplývá, že zákaz dopravovat sušené vinné hrozny z oblasti B do druhé podoblasti oblasti A nemůže být odůvodněn nezbytností chránit toto CHOP.
- 51 Z ustálené judikatury však vyplývá, že vnitrostátní opatření s účinkem rovnocenným množstevnímu omezení vývozu, které je v zásadě v rozporu s článkem 29 ES, může být odůvodněno nejen některým z důvodů uvedených v článku 30 ES, nýbrž i kategoričnými požadavky obecného zájmu, pokud je uvedené opatření přiměřené

sledovanému legitimnímu cíli (viz zejména rozsudek ze dne 16. prosince 2008, Gysbrechts a Santurel Inter, C-205/07, Sb. rozh. s. I-9947, bod 45).

- 52 V projednávaném případě je tedy třeba určit, zda je možné v situaci, kdy na úrovni Unie nebylo pro sušené vinné hrozny pěstované v druhé podoblasti oblasti A, tedy sušené vinné hrozny odrůdy „Korfos“, zapsáno žádné CHOP, dovolávat se platně jednoho z důvodů uvedených v článku 30 ES nebo kategorického požadavku obecného zájmu.
- 53 Zaprvé řecká vláda uvádí, že cílem sledovaným vnitrostátní právní úpravou dotčenou v původním řízení je zabránit směšování různých odrůd sušených vinných hroznů pro zachování jakosti sušených vinných hroznů pěstovaných v oblasti A, o nichž panuje názor, že mají vyšší jakost než sušené vinné hrozny pěstované v oblasti B.
- 54 Je však třeba připomenout, že vnitrostátní opatření, které brání volnému pohybu zboží, nemůže být odůvodněno pouze tím, že směřuje k ochraně údajné jakosti produktu v členském státě, aniž by však pro tento produkt existovalo CHOP (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 14. září 2006, Alfa Vita Vassilopoulos a Carrefour-Marinopoulos, C-158/04 a C-159/04, Sb. rozh. s. I-8135, bod 23).
- 55 Jak uvedl generální advokát v bodě 66 svého stanoviska, duch ustanovení Smlouvy v oblasti volného pohybu zboží brání tomu, aby členské státy na svém území zřizovaly nepřekročitelné vnitřní hranice pro zajištění tvrzené vyšší jakosti některých produktů, a to tím spíše že právo Unie poskytuje nezbytné nástroje k zachování jakosti

produktů vykazujících znaky, které si zasluhují zvláštní ochranu (viz v tomto smyslu rovněž bod 34 a následující tohoto rozsudku).

- 56 Zadruhé předkládající soud ve své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce uvádí, že sušené vinné hrozny pocházející z oblasti A mají zvláštní pověst a zvláštní respekt u spotřebitelů v Řecku. Na základě tohoto posouzení se zdá připouštět, že je dotčená vnitrostátní právní úprava odůvodněna ochranou spotřebitele, když usiluje o zabránění jakékoli možnosti podvodu vyplývajícího ze směšování různých odrůd sušených vinných hroznů.
- 57 V tomto ohledu je třeba připomenout, že se – jak již vyplývá z bodu 43 a následujících tohoto rozsudku – vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení nezdá být soudržná, jelikož v oblasti B umožňuje směšování různých odrůd sušených vinných hroznů – včetně sušených vinných hroznů pocházejících z oblasti A jako celku, která zahrnuje region požívající CHOP – zatímco je zakázáno jakékoli směšování v celé oblasti A, včetně její druhé podoblasti, pro kterou neexistuje ochrana prostřednictvím CHOP.
- 58 Z toho vyplývá, že uvedená právní úprava nebrání absolutním způsobem směšování různých odrůd sušených vinných hroznů a že se mimoto nezdá, že úroveň jakosti produktu byla pro zákonodárce rozhodujícím kritériem.
- 59 Každopádně i za předpokladu, že by ve věci v původním řízení mohl být platně uplatňován legitimní cíl obecného zájmu týkající se ochrany spotřebitele a zabránění podvodu, muselo by ještě být zajištěno, aby dotčené omezení bylo v souladu se zásadou proporcionality.

60 Z týchž důvodů, jako jsou důvody uvedené v bodech 40 a 41 tohoto rozsudku, které se *mutatis mutandis* použijí rovněž na přezkum proporcionality opatření zakazujících dovoz sušených vinných hroznů pocházejících z oblasti B do druhé podoblasti oblasti A, je třeba dojít k závěru, že existují jiná opatření méně omezující volný pohyb sušených vinných hroznů pěstovaných na řeckém území, jako je možnost uložit dotyčným subjektům povinnost mít oddělené výrobní linky nebo oddělené skladové prostory a povinnost používat vhodné označování podle zeměpisného původu zpracovávaných sušených vinných hroznů či možnost zajistit dodržování těchto povinností neohlášenými kontrolami a přiměřenými sankcemi.

61 Za těchto podmínek nemůže být absolutní zákaz dopravování sušených vinných hroznů mezi druhou podoblastí oblasti A a oblastí B, jak je stanoven právní úpravou dotčenou v původním řízení, považován za odůvodněný ochranou spotřebitele a předcházením podvodům, jelikož tento cíl nesleduje soudržně a není v souladu s požadavky zásady proporcionality.

62 Vzhledem ke všem předcházejícím úvahám je třeba na položené otázky odpovědět tak, že článek 29 ES musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jakou je právní úprava dotčená v původním řízení, která stanoví absolutní zákaz dopravování sušených vinných hroznů mezi jak oběma podoblastmi oblasti A, tak i druhou podoblastí oblasti A a oblastí B, jejich skladování, zpracování a balení pro účely vývozu, jelikož neumožňuje soudržně dosáhnout sledovaných legitimních cílů a překračuje meze toho, co je nezbytné k zajištění jejich dosažení.

K nákladům řízení

- ⁶³ Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Článek 29 ES musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jakou je právní úprava dotčená v původním řízení, která stanoví absolutní zákaz dopravování sušených vinných hroznů mezi jak oběma podoblastmi oblasti A, tak i druhou podoblastí oblasti A a oblastí B, jejich skladování, zpracovávání a balení pro účely vývozu, jelikož neumožňuje soudržně dosáhnout sledovaných legitimních cílů a překračuje meze toho, co je nezbytné k zajištění jejich dosažení.

Podpisy